TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. lapkričio 10 d.*

Byloje C-432/03

dėl 2003 m. spalio 10 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama A. Caeiros, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Portugalijos Respubliką, atstovaujamą L. Fernandes, padedamo *advokato* N. Ruiz, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: portugalų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Schiemann, N. Colneric, K. Lenaerts (pranešėjas) ir E. Juhász,

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs i rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. birželio 9 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. rugsėjo 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad iš kitų valstybių narių importuotiems polietileniniams vamzdžiams taikiusi patvirtinimo procedūrą pagal 1951 m. rugpjūčio 7 d. Dekretu-įstatymu Nr. 38/382 (*Diário do Governo,* Serija I – Nr. 166, 1951 m. rugpjūčio 7 d., p. 715, toliau – dekretas-įstatymas) patvirtinto Portugalijos pagrindinio miesto statybos įstatymo (*Regulamento Geral das Edificações Urbanas*) 17 straipsnį, neatsižvelgiant į kitų valstybių narių išduotus patvirtinimo sertifikatus ir apie šią priemonę neinformavusi Komisijos, Portugalijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 28 ir

30 straipsnius ir pagal 1995 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 3052/95/EB, nustatančio pasikeitimo informacija apie nacionalines priemones, neatitinkančias laisvo prekių judėjimo principo, tvarką Bendrijoje (OL L 321, p. 1), 1 straipsnį ir 4 straipsnio 2 dalį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

2 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/106/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su statybos produktais, derinimo (OL 1989, L 40, p. 12) iš dalies pakeista 1993 m. liepos 22 d. Tarybos direktyva 93/68/EEB (OL L 220, p. 1, toliau – direktyva 89/106) pagal jos 1 straipsnio 1 dalį taikoma statybos produktams tiek, kiek jie susiję su esminiais reikalavimais statiniams pagal 3 straipsnio 1 dalį.

3 Direktyvos 89/106 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžta sąvoka „statybos produktai" reiškia „bet kokį produktą, kuris yra pagamintas ir skirtas nuolat įmontuoti statiniuose, tarp jų ir pastatuose, ir inžineriniuose statiniuose".

4 Pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad 1 straipsnyje minimi produktai, kurie numatyti naudoti statiniuose, galėtų būti teikiami rinkai tik su sąlyga, jeigu jie atitinka numatytą tikslą, tai yra, jų

charakteristikos yra tokios, kad statiniai, į kuriuos jie bus įmontuojami, surenkami, pritvirtinami arba instaliuojami, gali, jeigu jie tinkamai suprojektuoti ir pastatyti, atitikti 3 straipsnyje išvardytus esminius reikalavimus, kai tiems statiniams taikomi teisės aktai numatantys tokius reikalavimus.

5 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šie esminiai reikalavimai yra išdėstyti jos I priedo tiksluose. Nurodyti reikalavimai darbams susijęs su tam tikromis statinių charakteristikomis, tai yra mechaniniu atsparumu ir stabilumu, saugumu gaisro atveju, higiena, sveikata ir aplinka, naudojimo saugumu, apsauga nuo triukšmo, energijos ekonomiškumu ir atsparumu karščiui.

6 Pagal Direktyvos 89/106 4 straipsnio 1 dalį „techninėmis specifikacijomis" joje vadinami standartai ir techniniai liudijimai.

7 Šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės narės laiko produktus tinkamais naudoti pagal paskirtį, jeigu dėl jų naudojimo statiniai, su ta sąlyga, kad pastarieji yra tinkamai suprojektuoti ir pastatyti, atitinka 3 straipsnyje išvardytus esminius reikalavimus ir jeigu tokie produktai turi EB ženklą, kuriame nurodoma, kad jie atitinka svarbiausius nacionalinius standartus, perkeldami į nacionalinę teisę suderintus standartus, kad jie atitinka Europos techninį liudijimą ar nacionalines technines specifikacijas, minimas šio straipsnio 3 dalyje, jeigu nėra suderintų specifikacijų.

8 Ši 3 dalis leidžia valstybėms narėms siųsti Komisijai savo nacionalines technines specifikacijas, kurios, jų manymu, atitinka 3 straipsnyje minimus esminius

reikalavimus. Komisija informuoja valstybes nares apie tas nacionalines technines specifikacijas, kurioms galioja 3 straipsnyje išvardytų esminių reikalavimų atitikties prielaida.

9 Direktyvos 89/106 6 straipsnio 1 ir 2 dalis numato, kad:

„1. Valstybės narės netrukdo produktų, kurie atitinka šios direktyvos nuostatas, laisvo judėjimo, teikimo rinkai ar naudojimo jų teritorijoje.

Valstybės narės užtikrina, kad šių produktų naudojimo pagal jiems numatytą paskirtį netrukdytų taisyklės arba sąlygos, kurias nustato valstybinės įstaigos arba privačios įstaigos, veikiančios kaip valstybinė įmonė arba kaip valstybinė įstaiga, remdamosi savo monopoline padėtimi.

2. Tačiau valstybės narės leidžia produktus, kuriems netaikomos 4 straipsnio 2 dalies nuostatos, teikti rinkai savo teritorijoje, jeigu jie atitinka nacionalines nuostatas, atitinkančias Sutartį, jei Europos techninėse specifikacijose, išvardytose II ir III skyriuose, nenurodoma kitaip. Komisija ir komitetas, nurodytas 19 straipsnyje, reguliariai prižiūrės ir tikrins Europos technines specifikacijas <...>."

10 Tos pačios direktyvos 16 straipsnyje nurodyta:

„1. Jeigu kuriam nors konkrečiam produktui nėra nustatyta techninių specifikacijų, kaip nurodyta 4 straipsnyje, paskirties valstybė narė, gavusi individualų prašymą, laiko, kad produktas atitinka galiojančias nacionalines nuostatas, jeigu jis buvo patenkinamai įvertintas per bandymus ir patikrinimus, kuriuos atliko gaminančiosios valstybės narės patvirtintoji institucija pagal paskirties valstybėje narėje galiojančius metodus arba tos valstybės narės lygiaverčiais pripažintus metodus.

2. Gaminančioji valstybė narė informuoja paskirties valstybę narę, pagal kurios nuostatas turi būti atliekami bandymai ir patikrinimai, apie įstaigą, kurią ji ketina patvirtinti šiam tikslui. Paskirties valstybė narė ir gaminančioji valstybė narė pateikia viena kitai visą būtiną informaciją. Pasikeitus šia informacija, gaminančioji valstybė narė patvirtina tokiu būdu paskirtą įstaigą. Jeigu valstybė narė dvejoja, ji tai pagrindžia ir informuoja Komisiją.

3. Valstybės narės užtikrina, kad paskirtosios įstaigos teiktų viena kitai reikalingą paramą.

4. Jeigu valstybė narė nustato, kad patvirtintoji institucija atlieka bandymus ir tikrinimus, nesilaikydama savo nacionalinių nuostatų, ji praneša apie tai valstybei narei, kurioje ta institucija patvirtinta. Ta valstybė narė per protingą terminą informuoja pranešančiąją valstybę narę apie priemones, kurių buvo imtasi. Jeigu pranešančioji valstybė narė laiko, kad priemonių, kurių buvo imtasi, nepakanka, ji gali uždrausti teikti rinkai ir naudoti tą produktą arba jo atžvilgiu taikyti tam tikras sąlygas. Ji apie tai informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją." (Pataisytas vertimas)

11 Sprendimo 3052/95 1 straipsnyje numatyta:

„Valstybė narė, imdamasi veiksmų sutrukdyti kitoje valstybėje narėje teisėtai pagaminto arba parduodamo tam tikro modelio arba tipo gaminio laisvam judėjimui arba pateikimui į rinką, atitinkamai praneša Komisijai tais atvejais, kai šios priemonės tiesioginis ar netiesioginis poveikis yra:

— bendras tų prekių uždraudimas,

— atsisakymas leisti tas prekes pateikti į rinką,

— atitinkamo gaminio modelio arba tipo pakeitimas, kad jis galėtų būti pateiktas į rinką arba joje išlaikomas,

arba

— tų prekių pašalinimas iš rinkos."

12 Sprendimo 3052/95 3 straipsnio 2 dalis numato, kad ši pareiga informuoti Komisiją, *inter alia*, netaikoma priemonėms, kurių imtasi tik laikantis Bendrijos suderinimo priemonių ir priemonėms, apie kurias pranešta Komisijai pagal specialias nuostatas.

13 Sprendimo 3052/95 4 straipsnio 1 ir 2 dalys nustato, kad 1 straipsnyje minėtas pranešimas yra parengiamas pakankamai išsamiai bei aiškia ir suprantama forma ir kad šio straipsnio 1 dalyje minėta informacija yra perduodama per 45 dienas nuo tos dienos, kai buvo imtasi 1 straipsnyje minėtos priemonės.

Nacionalinės teisės aktai

14 Pagal dekreto-įstatymo 17 straipsnį naujų medžiagų ar statybos metodų, kuriems nereikia nei oficialių specifikacijų, nei pakankamos praktinės patirties, naudojimui reikia *Laboratório Nacional de Engenharia Civil* (toliau – LNEC) išankstinės palankios nuomonės ar patvirtinimo.

15 Pagal 1970 m. lapkričio 2 d. (Diário do Governo, serija II, Nr. 261, 1970 m. lapkričio 10 d., p. 7834) ir 1971 m. balandžio 7 d. (*Diário do Governo,* Serija II – Nr. 91, 1971 m. balandžio 19 d., p. 2357) Viešųjų statybų ministerijos dekretus tik LNEC patvirtintos plastmasinės medžiagos gali būti naudojamos vandentiekio tinkluose.

Ikiteisminė procedūra

16 2000 m. balandžio mėn. Komisija gavo skundą iš Portugalijos bendrovės, kuriai priežiūros institucija *Empresa Pública de Águas de Lisboa* (toliau – EPAL) neišdavė reikiamo leidimo iš Italijos ir Ispanijos importuotų polietileninių vamzdžių PEX įrengimui pastato vandentiekio sistemoje, nes vamzdžiai nebuvo patvirtinti LNEC.

Vėliau pareiškėja bendrovė pateikė prašymą LNEC, kad ji patvirtintų jos turimų kitų valstybių sertifikatų atitikimą.

17 2000 m. gegužės 26 d. laišku LNEC informavo pareiškėją, kad jos prašymas dėl sertifikatų, kuriuos išdavė *l'Istituto Italiano dei Plastici* (toliau – IIP), atitikimo patvirtinimo yra atmestinas, kadangi pastaroji nebuvo Europos statybos techninio patvirtinimo asociacijos (*European Association for Technical Approval in Construction,* toliau – UEATC) narė bei nepriklausė jokiai kitai institucijai su kuria LNEC buvo sudariusi bendradarbiavimo šioje srityje sutartį.

18 2000 m. rugsėjo 12 d. oficialiu pranešimu Komisija informavo Portugalijos valdžios institucijas, kad polietileniniams vamzdžiams, importuotiems iš kitų valstybių narių, taikydama patvirtinimo procedūrą pagal Dekreto-įstatymo Nr. 38/382 17 straipsnį, neatsižvelgiant į kitų valstybių narių sertifikatus išduodančių institucijų sertifikatus, ji neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 28 ir 30 straipsnius bei Sprendimo 3052/95 1 straipsnį ir 4 straipsnio 2 dalį.

19 Nusprendusi, kad Portugalijos vyriausybės atsakymas nepakankamas, Komisija jai išsiuntė 2001 m. gegužės 16 d. pagrįstą nuomonę, nurodydama šiai valstybei narei per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

20 Laikydama Portugalijos vyriausybės paaiškinimus nepakankamais, Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Dėl pirmo kaltinimo, susijusio su EB 28 ir 30 straipsnių pažeidimu

Šalių argumentai

21 Pirmiausia Komisija pastebi, kad, nors nagrinėjami polietileniniai vamzdžiai yra „statybos produktai" Direktyvos 89/106 1 straipsnio 2 dalies prasme, jiems nebuvo taikomi suderinti standartai šios direktyvos 4 straipsnio prasme. Dėl specialios procedūros, numatytos šios direktyvos 16 straipsnyje, šiuo atveju ji neturėjo būti taikoma, nes, viena vertus, nebuvo jokių Portugalijos techninių specifikacijų, susijusių su nagrinėjamais vamzdžiais, kita vertus, liudijimo ir patvirtinimo suteikimo metodai dviejose valstybėse narėse nebuvo nei tokie patys, nei ekvivalentiški. Taisyklės, kurios taikytinos vamzdžiams Portugalijoje, turėtų būti vertinamos EB 28 ir 30 straipsnių kontekste.

22 Patvirtinimo procedūra, kuri pagal dekreto-įstatymo 17 straipsnį taikytina polietileninių vamzdžių, importuotų iš kitų valstybių narių, naudojimui yra lygiaverčio poveikio priemonė kiekybiniam importo apribojimui. Portugalijos vyriausybė įtikinamai nepaaiškino, kodėl nagrinėjami vamzdžiai neužtikrina ekvivalentiško Portugalijos teisės aktais siekiamo užtikrinti žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos lygio.

23 Pagal teismų praktiką laisvo prekių judėjimo srityje, Portugalijos vyriausybė privalėjo atsižvelgti į sertifikatus, išduotus kitų valstybių narių sertifikatus išduodančių institucijų, kurios, nors ir nesančios UEATC narėmis, būtų pripažįstamos kitų valstybių narių kompetentingomis išduoti sertifikatus nagrinėjamiems produktams. Jeigu Portugalijos institucijos neturėjo pakankamos informacijos apie IIP išduodamų sertifikatų teisinį kontekstą, ji galėjo gauti šią informaciją iš Italijos institucijų.

24 Be to, žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslo atžvilgiu, būtų neproporcinga atsisakyti patvirtinti vamzdžius remiantis tuo, kad LNEC tvirtina tik vamzdynų sistemas.

25 Bet kokiu atveju, norint pateisinti išankstinę administracinę patvirtinimo sistemą, kuri nesuderinama su pagrindine laisve, šiuo atveju su laisvu prekių judėjimu, ji turi būti paremta iš anksto žinomais objektyviais, nediskriminuojančiais kriterijais, taip apribojant nacionalinės valdžios diskreciją, kad ji nebūtų savavališkai naudojama.

26 Portugalijos vyriausybė mano, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos skirtos tik įgyvendinti Direktyvos 89/106 2 straipsnį, kuris valstybes nares įpareigoja užtikrinti, kad statybos produktai būtų patiekti į rinką tik jei juos naudojant statiniuose, kuriems jie yra skirti, pastarieji atitiktų esminius šios direktyvos I priede numatytus reikalavimus.

27 Kadangi nagrinėjamiems vamzdžiams nėra taikomi nei suderinti standartai ar Europos techninis liudijimas, nei Europos lygiu pripažintos nacionalinės techninės specifikacijos, Portugalijos Respublika privalo jiems taikyti patvirtinimo procedūrą, kuri numatyta dekreto-įstatymo 17 straipsnyje.

28 Kalbant apie produktus, kuriems taikoma Direktyva 89/106, principas pagal kurį valstybė narė gali neprašyti tyrimų ar bandymų, jei jau tai buvo padaryta kitose valstybėse narėse, yra įtvirtintas specialioje atitikimo priežiūros procedūroje, numatytoje šios direktyvos 16 straipsnyje. Tačiau šioje byloje Italijos Respublika, kaip gaminančioji valstybė narė, šios procedūros netaikė.

29 Kadangi LNEC neprivalėjo bendradarbiauti su IIP, ji, nepažeisdama Direktyvos 89/106 16 straipsnio, negalėjo patvirtinti vamzdžius remiantis tik IIP išduotu sertifikatu. Iš tiesų sertifikato pripažinimas šiomis aplinkybėmis prilygtų įpareigojimui pripažinti bet kokį sertifikatą, išduotą bet kokios institucijos, neatsižvelgiant į bet kokias garantijas dėl nagrinėjamų produktų atitikimo ir dėl kontrolės mechanizmų realumo bei pakankamumo.

30 Galiausiai sistema, paremta vamzdynų sistemos atitikimo kontrole, nebūtinai sukurtų didesnes kliūtis vamzdžių judėjimui tarp Portugalijos ir kitų valstybių narių nei atskirų vamzdžių patvirtinimo sistema. Iš tiesų statybos saugumas negalėtų būti užtikrintas vien tik atskirų vamzdžių kontrole.

Teisingumo Teismo vertinimas

31 Prieš pradedant analizuoti patvirtinimo procedūros, taikomos pagal dekreto-įstatymo 17 straipsnį, atitikimą EB 28 ir 30 straipsniams, reikia nustatyti, ar, kaip tvirtina Portugalijos vyriausybė, taikant šią procedūrą, reikia tik laikytis įsipareigojimų pagal Direktyvą 89/106.

32 Pagrindinis Direktyvos 89/106 tikslas yra panaikinti kliūtis prekybai, sudarant sąlygas laisvai prekiauti statybos produktais Bendrijoje. Šiuo tikslu joje nustatyti esminiai reikalavimai, taikomi pastatams ir darbams, kuriuose naudojami statybos produktai, ir kurie apima suderintus standartus ir juos perkeliančius nacionalinius standartus, Europos techninius liudijimus ir nacionalines technines specifikacijas, pripažįstamas Bendrijos lygiu. Pagal Direktyvos 89/106 6 straipsnio 1 dalį valstybės narės netrukdo produktų, kurie atitinka šios direktyvos nuostatas, laisvo judėjimo, teikimo į rinką ar naudojimo jų teritorijoje.

33 Tarp šalių yra nusistovėję, kad nagrinėjamiems vamzdžiams, kurie yra „statybos produktai" pagal Direktyvą 89/106, nėra nei suderintų standartų ar Europos techninio liudijimo, nei Bendrijos lygiu pripažįstamos nacionalinės techninės specifikacijos šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies prasme.

34 Dėl statybos produktų, kurie nepatenka į Direktyvos 89/106 4 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, jos 6 straipsnio 2 dalis numato, kad valstybės narės leidžia juos tiekti rinkai savo teritorijoje, jeigu jie atitinka nacionalines nuostatas, atitinkančias EB Sutartį, jei Europos techninėse specifikacijose nenurodoma kitaip.

35 Be to, Direktyva 89/106 patvirtina, kad valstybė narė gali tiekti į savo teritorijos rinką statybos produktus, kuriems nėra suderintų techninių standartų arba pripažintų Bendrijos lygiu, tik jei nacionalinės nuostatos atitinka Sutartį, ypač laisvo prekių judėjimo principą, numatytą EB 28 ir 30 straipsniuose.

36 Direktyvos 89/106 16 straipsnis numato specialią procedūrą, pagal kurią paskirties valstybė narė turi laikyti, kad valstybėje narėje pagamintas statybos produktas, kuriam nėra nustatyta Bendrijos lygiu suderintų ar pripažintų techninių specifikacijų, atitinka galiojančias nacionalines nuostatas, jeigu jis buvo patenkinamai įvertintas per bandymus ir patikrinimus, kuriuos atliko gaminančiosios valstybės narės patvirtinta institucija pagal paskirties valstybėje narėje galiojančius metodus arba tos valstybės narės lygiaverčiais pripažintus metodus.

37 Pagal šią specialią procedūrą gaminančioji valstybė narė informuoja paskirties valstybę narę, pagal kurios nuostatas turi būti atliekami bandymai ir patikrinimai, apie įstaigą, kurią ji ketina patvirtinti šiam tikslui. Jei valstybė narė abejoja, ji turi pagrįsti savo poziciją ir apie tai informuoti Komisiją remiantis Direktyvos 89/106 16 straipsnio 2 dalimi.

38 Tačiau Direktyvos 89/106 16 straipsnis nereglamentuoja situacijos, kai rinkos dalyvis importuoja statybos produktą, kuriam nėra nustatyta Bendrijos lygiu suderintų arba pripažintų techninių specifikacijų, kai gaminančioji valstybė narė neinformuoja paskirties valstybės narės apie instituciją, kurią ji patvirtino arba ketino patvirtinti.

39 Be to, vien todėl, kad viena iš valstybių narių nesiima veiksmų pagal pirmiau nurodytą procedūrą, negalima pateisinti laisvo prekių judėjimo apribojimo, su kuriuo rinkos dalyvis susiduria naudodamas nagrinėjamą produktą kitoje valstybėje narėje.

40 Iš to, priešingai nei teigė Portugalijos vyriausybė, išplaukia, kad Direktyvos 16 straipsnyje numatyta speciali procedūra nekliudo tam, kad patvirtinimo institucijos, šiuo atveju LNEC, atsisakymas patvirtinti, taikant dekreto-įstatymo 17 straipsnyje bei ministro 1970 m. ir 1971 m. sprendimuose numatytą patvirtinimo procedūrą, kitos valstybės narės patvirtinimo institucijos išduoto sertifikato lygiavertiškumą būtų vertinamas atsižvelgiant į EB 28 ir 30 straipsnius.

41 Šiuo atžvilgiu reikia paminėti, kad produkto išankstinio patvirtinimo reikalavimas, kad būtų patvirtintas to produkto tinkamumas tam tikram naudojimui, kaip ir atsisakymas šiuo atveju pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotų patvirtinimo sertifikatų lygiavertiškumą, apriboja patekimą į importo valstybės narės rinką, ir todėl jie turėtų būti vertinami kaip kiekybinio importo apribojimo lygiaverčio poveikio priemonės EB 28 straipsnio prasme (žr. 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimo *ATRAL*, C-14/02, Rink. p. I-4431, 62 ir 63 punktus).

42 Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, tokia priemonė gali būti pateisinama tik vienu iš EB 30 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso pagrindų arba vienu iš Teisingumo Teismo praktikoje numatytų imperatyvių reikalavimų su sąlyga, kad šios priemonės galėtų užtikrinti siekiamo tikslo įgyvendinimą ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti (žr. sprendimus: 2002 m. sausio 22 d. *Canal Satélite Digital*, C-390/99, Rink. p. I-607, 33 punktą; 2002 m. birželio 20 d. *Radiosistemi*, C-388/00 ir C-429/00, Rink. p. I-5845, 40–42 punktus ir 2005 m. rugsėjo 8 d. *Yonemoto*, C-40/04, Rink. p. I-7755, 55 punktą).

43 Dekreto-įstatymo Nr. 38/382 17 straipsnyje numatyta patvirtinimo procedūra siekiama užtikrinti medžiagų, naudojamų pastatuose ar statybos darbuose, saugumą ir žmonių sveikatos bei gyvybės apsaugą.

44 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad nesant suderintų standartų, valstybės narės turi nuspręsti dėl žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos užtikrinimo lygio ir dėl išankstinio leidimo reikalavimo prieš nagrinėjamų produktų pateikimą į rinką (žr. 1996 m. birželio 27 d. Sprendimo *Brandsma*, C-293/94, Rink. p. I-3159, 11 punktą).

45 Tačiau tokia valstybės narės taikoma priemonė neturėtų būti laikoma neviršijančia to, kas yra būtina siekiant nustatytų tikslų, kadangi ji dubliuoja kitose procedūrose taikytą kontrolę toje pačioje arba kitoje valstybėje narėje (žr. pirmiau nurodyto sprendimo *Canal Satélite Digital* 36 punktą).

46 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, nors valstybė narė gali produktams, kuriuos kita valstybė narė pripažino, taikyti naują patvirtinimo procedūrą, tačiau valstybių narių institucijos privalo prisidėti prie Bendrijos vidaus prekybos kontrolės palengvinimo. Iš to išplaukia, kad nacionalinės valdžios institucijos neturi teisės be reikalo reikalauti techninių ar cheminių tyrimų ar laboratorinių bandymų, kurie jau buvo atlikti kitoje valstybėje narėje ir kurie yra jai prieinami ar, pateikus prašymą, gali būti jai pateikti (1981 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten*, 272/80, Rink. p. 3277, 14 punktas; pirmiau nurodyto sprendimo *Brandsma* 12 punktas ir 1998 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Harpegnies*, C-400/96, Rink. p. I-5121, 35 punktas).

47 Griežtas šios pareigos laikymasis reikalauja, kad nacionalinės institucijos, gavusios prašymą patvirtinti produktą arba pripažinti sertifikatų, išduotų patvirtinimo įstaigos kitoje valstybėje narėje, lygiavertiškumą, aktyviai veiktų. Be to, toks aktyvus vaidmuo skirtas prireikus taip pat ir pastarajai institucijai ir įpareigoja valstybes nares užtikrinti, kad kompetentingos patvirtinimo institucijos abipusiškai bendradarbiautų siekdamos palengvinti patekimo į nacionalinę importuojančios valstybės narės rinką procedūras.

48 Šioje byloje LNEC atsisakė pripažinti sertifikato, kurį išdavė IIP, lygiavertiškumą remiantis tuo, kad pastaroji nebuvo UEATC, kuriai priklauso LNEC, narė, ir kad LNEC su ja nebuvo sudariusi bendradarbiavimo sutarties šioje srityje. Iš bylos medžiagos matyti, kad LNEC nereikalavo ieškovės įmonės turimos informacijos, kuri būtų leidusi LNEC įvertinti IIP išduotą sertifikatą, nei kreipėsi į ją siekiant gauti tokią informaciją.

49 Taigi, pagal dekreto-įstatymo 17 straipsnį nagrinėjamo produkto naudojimui taikant patvirtinimo procedūrą, neatsižvelgiant į kitos valstybės narės patvirtinimo įstaigos išduotą sertifikatą, ir nereikalaujant iš ieškovės įmonės arba pirmiau nurodytos įstaigos reikalingos informacijos, Portugalijos institucijos neįvykdė bendradarbiavimo įsipareigojimo, kuris tomis aplinkybėmis, kai prašoma patvirtinti importuotą produktą iš kitos valstybės narės, išplaukia iš EB 28 ir 30 straipsnių.

50 Kalbant apie konkrečius reikalavimus, pagal kuriuos nagrinėjamų vamzdžių patvirtinimas buvo pateiktas Portugalijoje ir kuris, remiantis Portugalijos vyriausybe, neviršijo IIP taikytų techninių reikalavimų, primintina, kad bet kokiu atveju, norint

pateisinti išankstinę administracinę patvirtinimo sistemą, kuri nesuderinama su pagrindinėmis laisvėmis, ji turi būti pagrįsta iš anksto žinomais objektyviais, nediskriminuojančiais kriterijais, taip apribojant nacionalinės valdžios diskreciją, kad ji nebūtų savavališkai naudojama (pirmiau nurodyto sprendimo *Canal Satélite Digital* 35 punktas).

51 Be to, dekreto-įstatymo 17 straipsnis, kuris tik nustato, kad naujų statybinių medžiagų arba metodų naudojimas, kuriems nėra nustatyta formalių specifikacijų nei pakankamos naudojimo praktikos, reikia išankstinio LNEC patvirtinimo, neatitinka šių reikalavimų.

52 Nagrinėjamiems vamzdžiams taikant patvirtinimo procedūrą, numatytą dekreto-įstatymo 17 straipsnyje, Portugalijos teisės aktai nesilaiko proporcingumo principo ir todėl pažeidžia EB 28 ir 30 straipsnius.

53 Iš to darytina išvada, kad pirmas Komisijos pateiktas kaltinimas yra pagrįstas.

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su Sprendimo 3052/95 1 straipsnio ir 4 straipsnio 2 dalies pažeidimu

Šalių argumentai

54 Komisija tvirtina, kad EPAL atsisakymas patvirtinti nagrinėjamus produktus neturint LNEC išduoto sertifikato ir pastarosios atsisakymas pripažinti IIP išduoto sertifikato atitikimą kartu reiškia „priemonę" Sprendimo 3052/95 1 straipsnio prasme, todėl apie tai per 45 dienas reikėjo informuoti Komisiją.

55 Portugalijos vyriausybė atsako, kad remiantis Sprendimo 3052/95 3 straipsnio 2 dalimi ši informavimo pareiga netaikoma priemonėms, kurios priimtos taikant suderintas Bendrijos nuostatas. Be to, atsisakydama pripažinti nacionalinį patvirtinimą lygiaverčiu IIP išduotam sertifikatui, Portugalijos Respublika tik įgyvendino įsipareigojimus pagal Direktyvą 89/106.

Teisingumo Teismo vertinimas

56 Sprendimo 3052/95 1 straipsnis numato priemones, kuriomis valstybės narės trukdo laisvam produktų, teisėtai pagamintų ar pateiktų į rinką kitoje valstybėje narėje, judėjimui.

57 Sprendime 3052/95 numatyta „priemonė" reiškia bet kokią priemonę, kurios ėmėsi valstybė narė, išskyrus teismo sprendimą, kuri pasireiškia laisvo prekių, teisėtai pagamintų ar pateiktų į rinką kitoje valstybėje narėje, judėjimo apribojimu, nepaisant jos formos ar ją taikančios institucijos (minėto sprendimo *Radiosistemi* 68 punktas).

58 Kai sprendimus priima EPAL ir LNEC, pagal dekretą-įstatymą ir 1970 m. lapkričio 2 d. ir 1971 m. balandžio 7 d. Ministro sprendimus jie kartu draudžia naudoti nagrinėjamus vamzdžius, todėl turi būti laikomi „priemone" Sprendimo 3052/95 1 straipsnio prasme.

59 Kaip buvo nustatyta šio sprendimo 31–35 punktuose, tai nereiškia priemonės numatytos Direktyvoje 89/106. Todėl, priešingai nei teigia Portugalijos Respublika,

nagrinėjamai priemonei negali būti netaikomas patvirtinimas pagal Sprendimo 3052/95 3 straipsnio 2 dalį.

60 Todėl per 45 dienas neinformavusi Komisijos apie tokią priemonę, Portugalijos Respublika pažeidė savo įsipareigojimus pagal Sprendimo 3052/95 1 straipsnį.

61 Taigi, antras Komisijos pateiktas kaltinimas tai pat yra pagrįstas.

62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad polietileniniams vamzdžiams, importuotiems iš kitų valstybių narių, taikiusi patvirtinimo procedūrą pagal dekreto-įstatymo 17 straipsnį, neatsižvelgiant į kitų valstybių narių išduotus sertifikatus ir apie šią priemonę neinformavusi Komisijos, Portugalijos Respublika neįgyvendino savo įsipareigojimų pagal EB 28 ir 30 straipsnius bei pagal Sprendimo 3052/95 1 straipsnį ir 4 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Portugalijos Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Polietileniniams vamzdžiams, importuotiems iš kitų valstybių narių, taikiusi patvirtinimo procedūrą pagal 1951 m. rugpjūčio 7 d. Dekretu-įstatymu Nr. 38/382 patvirtinto pagrindinio miesto statybos įstatymo 17 straipsnį, neatsižvelgiant į kitų valstybių narių sertifikatus išduodančių institucijų sertifikatus, ir apie šią priemonę neinformavusi Komisijos, Portugalijos Respublika neįgyvendino savo įsipareigojimų pagal EB 28 ir 30 straipsnius bei pagal 1995 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 3052/95/EB, nustatančio pasikeitimo informacija apie nacionalines priemones, neatitinkančias laisvo prekių judėjimo principo, tvarką Bendrijoje, 1 straipsnį ir 4 straipsnio 2 dalį.**

2. **Priteisti iš Portugalijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.